

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи права Європейського Союзу

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОПП-15	Основи права Європейського Союзу	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки	Перший (бакалаврський)	3	6	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у слухачів сучасних теоретичних знань, практичних умінь і навичок про право Європейського Союзу, систему органів ЄС, опанування основних положень теорії і практики діяльності інститутів ЄС та євроінтеграційних процесів, застосування норм права Європейського Союзу, національного законодавства України в професійній діяльності з дотриманням цінностей ЄС.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК04	Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
СК06	Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02	Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
ПРН04	Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Поняття та сутність права Європейського Союзу

Поняття, сутність та система права Європейського Союзу. Принципи права Європейського Союзу. Предмет та методи права Європейського Союзу. Суб'єкти права Європейського Союзу. Право Європейського Союзу як наука і навчальна дисципліна.

Тема 2. Історія становлення та джерела права Європейського Союзу

Політико-правова природа Європейського Союзу. Еволюція права Європейського Союзу у процесі розвитку європейської інтеграції. Поняття та види джерел права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів.

Тема 3. Інституційний механізм Європейського Союзу

Загальна характеристика інституційної системи Європейського Союзу. Інститути Європейського Союзу (Європарламент, Єврокомісія, Європейська Рада, Рада ЄС, Палата Аудиторів). Органи та агентства Європейського Союзу. Законодавчий процес у ЄС. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу.

Тема 4. Правовий статус людини і громадянина в праві Європейського Союзу

Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі. Основні права і свободи громадян ЄС. Хартія основних прав ЄС 2000 р. як основа конституції об'єднаної Європи. Гарантії прав і свобод громадян ЄС. Основи шенгенського права.

Тема 5. Система правосуддя Європейського Союзу

Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу. Організаційна структура судової системи Європейського Союзу. Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі. Становлення та повноваження прокуратури Європейського Союзу. Європейський Суд прав людини як окрема інституція поза межами Європейського Союзу.

Тема 6. Правоохоронне та безпекове співробітництво в Європейському Союзі

Правові засади свободи, безпеки та юстиції Європейського Союзу. Європейський поліцейський офіс (Європол). Правоохоронне співробітництво Європолу. Європейське бюро судової співпраці (Євроюст). Європейська Агенція з прикордонної та берегової охорони (Фронтекс).

Тема 7. Спільні політики Європейського Союзу

Спільна торговельна політика Європейського Союзу. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Економічний та валютний союз. Конкурентна політика Європейського Союзу. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. Соціальна політика Європейського Союзу.

Тема 8. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом

Східне партнерство Європейського Союзу. Історія відносин Україна – Європейський Союз. Співробітництво України та Європейського Союзу у сфері юстиції, свободи та безпеки. Регіональне співробітництво між Україною та Європейського Союзу. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- edX (KULeuvenX: European Union Law: <https://www.edx.org/learn/law/ku-leuven-european-union-law>; The EU and Human Rights: <https://numl.org/.578403>; International Human Rights Law: https://www.edx.org/learn/human-rights/universite-catholique-de-louvain-international-human-rights-law?index=rv_product_summary&queryId=62b406c8c8c6ec238a79d492a0f9c1c5&position=1);
- Prometheus (Україна на шляху до ЄС: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>; Європейський зелений курс (ЄЗК) та Україна: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/eu-green-deal-ukraine/>);

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60									Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Самостійна робота		
6 балів	6 балів	7 балів	7 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Договір про заснування Європейської Спільноти: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
2. Договір про Європейський Союз: https://zakononline.com.ua/documents/show/153773_595905
3. Інституціональне право Європейського Союзу: навч.-метод. посіб. / за ред. проф. Х.Н. Бехруза. Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. 140 с. URL: <https://numl.org/929503>
4. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/КОВАЛІВ%20М.В.---Основи%20права...--посібник-.pdf>
5. Курилюк Ю.Б., Олійник С.М. Реадмісія нелегальних мігрантів (міжнародно-правова і внутрішньодержавна регламентація): монографія. Київ: ВД «Дакор», 2023. 428 с.
6. Ніццький договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними актів (2001/С80/01) <http://parusconsultant.com/?doc=03KM833F48&abz=5Q1Y7>
7. Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навч. посіб. / автори-упорядники: О.О. Житний, Г.С. Рибалко, Д.С. Слінько. Харків, 2022. 147 с. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/.pdf>
8. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. Р.А. Петрова. Вид. 10-те, змінене і допов. Харків: Право, 2021. 484 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/350956147_Pravo_Evropejskogo_Souzu_Pidrucnik_10-e_vidanna

9. *Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник / за заг. ред. І.В. Яковюка.* Харків: Право, 2021. 360 с.

10. Яремчук В. Д. *Основи права Європейського Союзу та Ради Європи: дефініції, джерела, схеми, таблиці та персоналії: навч. посіб.* Львів: ЛьвДУВС, 2024. 340 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/8376>

11. Holubieva V., Pravdiuk A., Oliinyk S. et al. Constitutional and legal provision of the right to access information in Ukraine and the countries of the European Union. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12(1). pp. 156-159. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7071e55e-a0ba-419f-b4ca-38ffb5ab89a8/content>

12. Kuryliuk Y., Oliinyk S., Kushnir Y. Irregular migration and readmission: interconnection, settlement opportunities. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15(2). pp. 296–307. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2514>

13. Oliinyk S., Kovalevska I., Leschynsky V. et al. The Influence of European Integration Processes on Safeguarding Human Rights and Basic Rights in Ukraine. *Evropský politický a právní diskurz*. 2024. Vol. 11(5). pp. 15-23. DOI: <https://doi.org/10.46340/eppd.2024.11.5.2>

14. Skaletska Z., Oliinyk S., Korniienko P. et al. International standards of social rights: current status and prospects for development. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15(4). pp. 376–389. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2792>

Викладач: Олійник Світлана Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

